

Notat

Plan for budgetoverholdelse vedrørende kollektiv trafik

Regionsrådet besluttede i marts 2018 at gennemføre besparelser på det regionale busrutenet. I samarbejde med Midttrafik er der udarbejdet et bruttokatalog med besparelsesforslag på 60,3 mio. kr.

Ved behandlingen af budget 2019 i september 2018 blev besluttet, at regionsrådet på mødet i oktober 2018 forelægges en plan for budgetoverholdelse vedrørende kollektiv trafik i 2019. Planen skal tage afsæt i, at bruttokataloget, der er drøftet med kommunerne, indfries fra 1. april 2019.

Der er med udgangspunkt i bruttokataloget gennemført møder i juni, august og september 2018 mellem borgmestrene for berørte kommuner og regionsrådsformand Anders Kühnau, formand for udvalget for regional udvikling Jørgen Nørby, og næstformand i udvalget Flemming Knudsen.

Generelt har kommunerne givet udtryk for:

- Ønske om mere tid til at finde og implementere løsninger på lokale transportbehov i områder, der hidtil er betjent af regionen.
- Regionens medansvar for transport af uddannelsessøgende til ungdomsuddannelserne på tværs af kommunegrænserne.
- Ubalance i det serviceniveau regionen leverer til kommunerne
- Forslag om fælles løsninger. Flere kommuner oplever samme udfordringer med den kollektive trafik som regionen. Flere kommuner har således opfordret til i fællesskab at bringe de kommunale og regionale ressourcer i spil for i fællesskab at få bedst mulig kollektiv trafik til gavn for borgerne. F.eks. ved at udarbejde trafikplaner for et geografisk område, der omfatter flere kommuner.

Forslag til plan

Det konkrete forslag til Plan for budgetoverholdelse vedrørende kollektiv trafik tager udgangspunkt i, at bruttokataloget indfries i sin helhed med virkning fra 1. april 2019.

I nedenstående oversigt er planen beskrevet rute for rute. Der er angivet nøgleoplysninger for de enkelte ruter og angivet bruttokatalogets beskrivelse af hvert enkelt forslag. Dette er sammenholdt med regionens opsummering af de berørte kommuners synspunkter til de respektive ruter. For enkelte ruter er kommunernes konkrete bemærkninger prissat efter administrationens skøn.

Nr.	Strækning	Forslag til ændret finansiering	Køreplan-timer, 1000*t	Regionens besparelse, mio. kr.	Selvfinansiering %	Administrationens vurdering efter kommunemøder
0	Norrdjurs	Rute 120, 211, 213, 214, 319, 351 og 352 overgår helt eller delvist til kommunal finansiering	12,9	4,5	46,6	Der er på kommunemødet udtrykt enighed om, at der foreligger et gennemarbejdet forslag til trafikplan, der fremadrettet betyder et højt serviceniveau for borgerne i kommunen. Trafikplanen tilpasser bustrafikken til letbanen. Afhængig af hvilket serviceniveau kommunen fastlægger, kan en del buskørsel erstattes med flexbus formiddag, aften og weekend. Der indgår i trafikplanforslaget en regionalt finansieret uddannelsesrute Fjellerup - Randers. Norrdjurs og Syddjurs kommuner har ved kommunemødet givet udtryk for, at rute 351 Grenaa - Ebeltoft mellem kommunernes hovedbyer bør opretholdes som regionalrute. Hvis rute 351 opretholdes med nuværende betjeningsomfang, reduceres besparelserne med ca. 3,3 mio. kr. Skønnet udgift, hvis ruten reduceres til uddannelsesrute: 1,5 mio. kr.
0	Syddjurs	Rute 120, 121, 212, 351 overgår delvist til kommunal finansiering	10,9	4,1	42,4	Se ovenfor.
0	Syddjurs og Norrdjurs	Der sker en netto-reduktion af køreplantimer på Djursland	0,0	3,8		Forslaget til trafikplan på Djursland betyder, at der udover den kørsel, som overgår til kommunal finansiering, er en del kørsel, som bortfalder.
11	Herning - Arnborg - Skarrild - Karstoft	Hele ruten ændrer finansiering, da den kun kører i Herning Kommune	0,8	0,4	18,0	Der er tale om en regionalt finansieret rute, der kører internt i Herning Kommune. Ved effektivisering af rutenettet, som Region Midtjylland gennemførte med virkning fra 2011, kunne der ikke opnås enighed om overdragelse af ansvaret for den del af den tidligere rute Brande - Arnborg - Herning, der forløber i Herning Kommune. Under hensyn til at sikre mulighed for transport af elever til ungdomsuddannelserne valgte regionsrådet på daværende tidspunkt at opretholde ruten på minimumsniveau med en tur om morgenen og to hjemture om eftermiddagen.

Nr.	Strækning	Forslag til ændret finansiering	Køreplan-timer, 1000*t	Regionens besparelse, mio. kr.	Selvfinansiering %	Administrationens vurdering efter kommunemøder
12	Herning – Aulum – Holstebro	Hele ruten ændrer finansiering, da strækningen er togbetjent	4,3	1,8	25,3	Herning Kommune gjorde opmærksom på, at ruten bør opretholdes som regionalrute af hensyn til betjening af Regionshospitalet Gødstrup, indtil hospitalet togbetjenes. Det skal bemærkes, at Regionshospitalet Gødstrup forventes at åbne i løbet af 2020. I følge Transport-, Bygnings- og Boligministeriet vil der fra december 2020 blive indført halvtimes-betjening med tog af Gødstrup mellem Holstebro og Herning i dagtimerne. Regionen vurderer derfor, at der kan ses bort fra forslaget.
19	Herning - Hammerum - FASTERHOLT	Hele ruten ændrer finansiering, da den kun kører i Herning Kommune	0,7	0,4	16,9	Der er tale om en regionalt finansieret rute, der kører internt i Herning Kommune. Ved effektivisering af rutenettet, som Region Midtjylland gennemførte med virkning fra 2011, kunne der ikke opnås enighed om overdragelse af ansvaret for den del af den tidligere rute Brande - Hammerum – Herning, der forløber i Herning Kommune. Under hensyn til at sikre mulighed for transport af elever til ungdomsuddannelserne valgte regionsrådet på daværende tidspunkt at opretholde ruten på minimumsniveau med en tur om morgenen og to hjemture om eftermiddagen. Ved kommunemødet anerkendte kommunen, at ruten er lokal, samt at Region Midtjylland ikke har lovgivningsmæssigt ansvar for transport af elever til ungdomsuddannelserne.
23	Holstebro - Struer	Ruten ændrer finansiering, da strækningen er togbetjent.	1,7	0,7	24,3	Struer og Holstebro kommuner gav ved kommunemøde udtryk for, at rute 23 bør opretholdes på minimumsniveau af hensyn til uddannelsessøgende i begge retninger, eller evt. med tilskud til transport af uddannelsessøgende. Skønnet udg. 0,3 mio. kr. Endvidere pegede kommunerne på, at ruten har en høj andel af rejsende over kommunegrænsen. Kommunerne gjorde endvidere opmærksom på hensynet til balance i regionens service.

Nr.	Strækning	Forslag til ændret finansiering	Køreplan-timer, 1000*t	Regionens besparelse, mio. kr.	Selvfinansiering %	Administrationens vurdering efter kommunemøder
50	Viborg - Løgstrup - Skive	Ruten ændrer finansiering, da der overvejende er tale om lokalkørsel i Viborg Kommune.	8,8	4,2	22,7	Viborg og Skive Kommune signalerede at ville opretholde ruten, men formentlig med reduceret betjeningsomfang. Især Viborg Kommune gav udtryk for, at parterne ser på de kommunale og regionale ressourcer i sammenhæng. Der er fælles trafikale udfordringer, bl.a. omkring transport af uddannelsessøgende, og ønske om at stille brugbare transportmuligheder til rådighed for borgere, der ikke har andre muligheder. Herunder erstatte tynde afgange med flexbus. Viborg Kommune foreslog en gennemgang af den samlede busbetjening, som eventuelt kan munde ud i en samlet trafikplan for området med optimal udnyttelse af de fælles ressourcer. Begge kommuner påpegede behov for at binde regionen sammen på tværs af kommunerne.
59	Viborg - Møldrup - Aalestrup	Ruten ændrer finansiering, da der overvejende er tale om lokalkørsel i Viborg Kommune.	4,2	1,6	43,8	Viborg Kommune var lydhør for et forslag om at tilpasse relevante Xbus-afgange (rute 960X Aalborg - Aalestrup - Viborg - Silkeborg) til uddannelsessøgende fra Aalestrup Hvam-området. Der blev på mødet gjort opmærksom på, at i Midttrafiks forslag til trafikplan lægges der op til at styrke X bus-forbindelserne mellem Viborg og Aalborg.
69	Skjern - Tarm - Nr. Nebel	Ruten ændrer finansiering, da der overvejende er tale om lokalkørsel i Ringkøbing - Skjern Kommune	3,4	1,5	30,7	Ringkøbing-Skjern Kommune erkender, at der meget få, der rejser regionalt. En del uddannelsessøgende benytter ruten internt i kommunen til uddannelsesinstitutionerne i Tarm og Skjern. Kommunen vil undersøge flexbusløsning til erstatning af svagt benyttede ture. Efterlyste i den forbindelse tidsbegrænset regionalt mobilitetstilskud. Skønnet udg. 0,3 mio. kr. årligt i to år.
75	Bjerringbro - Rødkærsbro - Kjellerup	Ruten ændrer finansiering, da der overvejende er tale om lokalkørsel i Viborg Kommune.	1,5	1,0	9,4	Hverken Viborg eller Silkeborg kommuner fremkom med tilkendegivelser om og i givet fald i hvilket omfang, kommunerne ville opretholde betjeningen helt eller delvist.

Nr.	Strækning	Forslag til ændret finansiering	Køreplan-timer, 1000*t	Regionens besparelse, mio. kr.	Selvfinansiering %	Administrationens vurdering efter kommunemøder
77	Herning - Ikast - Bording - Silkeborg	Herning-Ikast-Bording-Silkeborg betjenes af tog. Rute 116 betjener og Herning-Ikast. Rute 952X betjener byerne Herning-Ikast-Silkeborg.	4,8	1,8	44,2	Forslaget om at overflytte ressourcer fra rute 77 til rute 116 (Herning - Nørre Snede - Horsens) imødekommer Ikast-Brande Kommunes ønske til regionen om, at betjeningen af Nr. Snede-Ejstrupholm bør styrkes. Såvel Herning som Silkeborg og især Ikast-Brande kommuner giver udtryk for, at der bør tages højde for en betjening af den nye "Mascot"-tøjfabrik ved Pårup. Det undersøges om det - som forsøg - kan løses med et X bus-stop tæt ved motorvejsfrakørslen.
103	Odder - Hou	Kun færgerne i Hou til/fra Samsø betjenes. Der nedlægges 11 dobbeltture ma-fre samt 2 dobbeltture lø og sø.	1,5	0,6	35,0	Odder Kommune tog forslaget til efterretning.
104	Horsens - Glud - (Snaptun) - Juelsminde	Ruten ændrer finansiering, da Horsens-Juelsminde også er betjent af rute 105 Horsens-Hornslyd-Juelsminde.	6,7	1,9	48,4	Horsens og Hedensted kommuner efterlyste konkrete oplæg til fremtidig betjening, når regionen ophører med finansiering.
107	Skanderborg -Tebstrup - Gedved - Egebjerg - Horsens	Ruten ændrer finansiering, da der er tale om meget lokalkørsel i Horsens Kommune - endvidere er strækningen Horsens-Skanderborg togbetjent.	8,4	3,0	45,7	Horsens Kommune konstaterede, at der er meget lokal betjening på ruten og efterlyste konkrete oplæg til fremtidig betjening, når regionen ophører med finansiering. Det fremgår af pressen, at Skanderborg Kommune efter afholdelse af møde ved budgetlægning har afsat midler til opretholdelse af betjening på ruter, som regionen lægger op til at nedlægge. Fremtidigt betjeningsomfang ukendt.
109	Hørning - Jeksen	Rute 109 nedlægges som selvstændig rute og lokalkørsel i Hørning by samt kørsel til Jeksen på rute 109 nedlægges/ændrer finansiering. Turene overføres til rute 200 mellem Stilling og Aarhus.	0,2	0,1	—	Det fremgår af pressen, at Skanderborg Kommune efter afholdelse af møde ved budgetlægning har afsat midler til opretholdelse af betjening på ruter, som regionen lægger op til at nedlægge. Fremtidigt betjeningsomfang ukendt.

Nr.	Strækning	Forslag til ændret finansiering	Køreplan-timer, 1000*t	Regionens besparelse, mio. kr.	Selvfinansiering %	Administrationens vurdering efter kommunemøder
110	Horsens - Brædstrup - Silkeborg	Ruten ændrer finansiering, da der overvejende er tale om lokalkørsel i Horsens Kommune.	11,2	1,9	69,4	Uddannelsessøgende over kommune-grænsen fra bl.a. Brædstrup forventes tilgodeset ved forslaget med at overflytte ressourcer fra 926X til X-busforbindelse: Horsens - Brædstrup - Silkeborg (forlængelse af 960X Silkeborg - Viborg - Aalborg). Silkeborg Kommune har generelt ikke givet udtryk for niveau for evt. opretholdelse af betjening på busruter, som regionen nedlægger. Kommunen har i stedet foreslået, at regionen opretholder ruterne og i stedet nedlægger ture med færrest passagerer. Horsens Kommune konstaterede, at der er meget lokal betjening mellem Horsens - Lund og Brædstrup på rute 110 og efterlyste konkrete oplæg til fremtidig betjening, når regionen ophører med finansiering.
111	Hinnerup - Sabro - Aarhus	Ruten ændrer finansiering, da Hinnerup-Aarhus er betjent af rute 200. Endvidere er Sabro-Aarhus betjent af rute 114.	7,4	2,8	41,7	Favrskov Kommune har tilkendegivet at ville opretholde betjening på ruten tilpasset efterspørgslen. Betjeningsform (bus / flexbus) overvejes. Evt. sandsynligvis tilbringerute, der er tilpasset regionalbus og bybus i Sabro. Aarhus Kommune har besluttet, at man ikke vil indgå i fælleskommunal finansiering af tidligere regionalruter. I stedet opretter Aarhus Kommune bybusbetjening af Sabro, som sammen med fremtidig kvartersdrift i myldretiden på regionalrute 114 vil sikre en højfrekvent forbindelse mellem Sabro og Aarhus C.

Nr.	Strækning	Forslag til ændret finansiering	Køreplan-timer, 1000*t	Regionens besparelse, mio. kr.	Selvfinansiering %	Administrationens vurdering efter kommunemøder
112	Silkeborg - Sorring - Aarhus	Ruten ændrer finansiering, da Silkeborg-Aarhus er betjent af rute 113 - endvidere har ruten et parallelforløb med rute 114 i Aarhus Kommune fra Tilst til Aarhus.	8,3	3,9	38,8	Det fremgår af pressen, at Skanderborg Kommune efter afholdelse af møde ved budgetlægning har afsat midler til opretholdelse af betjening på ruter, som regionen lægger op til at nedlægge. Fremtidigt betjeningsomfang ukendt. Silkeborg Kommune har generelt ikke givet udtryk for niveau for evt. opretholdelse af betjening på busruter, som regionen nedlægger. Silkeborg Kommune har i stedet foreslået, at regionen opretholder ruterne og i stedet nedlægge ture med færrest passagerer. Aarhus Kommune har besluttet, at man ikke vil indgå i fælleskommunal finansiering af tidligere regionalruter. I stedet opretter Aarhus Kommune bybusbetjening af Sabro, som sammen med fremtidig kvartersdrift i myldretiden på regionalrute 114 vil sikre en højfrekvent forbindelse mellem Sabro og Aarhus C. Administrationen vurderer umiddelbart, at en samlet løsning for rute 112, med det tre involverede kommuner, kan være vanskelig at finde til ikrafttræden pr. 1. april 2019. Skønnet udgift til yderligere 3 mdrs. planlægningstid: 1,0 mio. kr.
114	Aarhus - Hammel - Viborg	Ruterne ændrer finansiering mellem Fårvang og Viborg. Strækningen Viborg-Rødkærsbro-Aarhus er togbetjent og toget er hurtigst.	4,0	1,1	61,1	Viborg og Silkeborg kommuner har ikke givet særlig melding forhold til rute 114. Favrskov Kommune har peget på, at den direkte forbindelse Hammel - Viborg burde opretholdes af hensyn til pendlere.
116	Galten - Sabro - Aarhus	Ruten ændrer finansiering, da Galten-Skovby-Aarhus er betjent med rute 113 - Endvidere er Sabro-Aarhus betjent af rute 114.	7,1	3,4	33,2	I forhold til uddannelsessøgende vurderer regionen, at behovet for ruten er faldende, da Skanderborg Kommune har tilpasset en lokal busrute til betjening af Campus Skanderborg. Det fremgår af pressen, at Skanderborg Kommune ved budgetlægningen har afsat midler til opretholdelse af betjening på ruter, som regionen lægger op til at nedlægge. Fremtidigt betjeningsomfang ukendt. Aarhus Kommune har besluttet, at man ikke vil indgå i fælleskommunal finansiering af tidligere regionalruter. I stedet opretter Aarhus Kommune bybusbetjening af Sabro, som sammen med fremtidig kvartersdrift i myldretiden på regionalrute 114 vil sikre en højfrekvent forbindelse mellem Sabro og Aarhus C.

Nr.	Strækning	Forslag til ændret finansiering	Køreplan-timer, 1000*t	Regionens besparelse, mio. kr.	Selvfinansiering %	Administrationens vurdering efter kommunemøder
130	Ikast - Hammerum - Gjellerup - Sunds - Ilskov - Simmelkær	Ruten ændrer finansiering, da strækningen Herning-Hammerum-Ikast er betjent af tog samt rute 116 (Herning - Nørre Snede - Horsens). Betjeningen af Gjellerup, Sunds, Ilskov og Simmelkær har stærk lokal karakter.	0,6	0,3	11,7	Ikast-Brande Kommune opfordrede til at opretholde ruten som regional finansieret uddannelsesrute, eller evt. med tilskud til transport af uddannelsessøgende. - Bl.a. med henvisning til en høj andel af regionale rejsende på ruten og et balanceret servicetilbud på tværs af regionen. Skønnet udg. 0,3 mio. kr. Kommunen gav udtryk for interesse for forslag om lokal flexbusbetjening for at tilgodese uddannelsessøgendes mulighed for at kunne komme hjem efter diverse arrangementer sen eftermiddag og om aftenen.
200	Hammel - Hinnerup	Ruten ændrer finansiering mellem Hammel og Hinnerup og hele strækningen overgår til kommunal finansiering.	0,7	0,3	30,0	Favrskov Kommune har tilkendegivet at ville opretholde betjening på strækningen Hammel - Hinnerup internt i Favrskov Kommune. Under hensyn til efterspørgslen på ruten vil løsning med flexbus blive overvejet.
220	Horsens - Uldum - Ølholm - Tørring	Ruten ændrer finansiering, da ruten har karakter af at være uddannelsesrute.	3,9	1,3	45,2	Der er uddannelsessøgende i begge retninger mod Horsens og Tørring. Tilsyneladende ikke over kommunegrænsen. Horsens og Hedensted kommuner efterlyste konkrete oplæg til fremtidig betjening, når regionen ophører med finansiering af ruten.
230	Nørbæk - Fårup - Bjerregrav - Kousted - Ørrild - Randers	Rute 230 har to forskellige ruteforløb, hvor det ene er "regionalt" og det andet "lokalt" i Randers Kommune. Det lokale ruteforløb ændrer finansiering.	1,0	0,6	30,0	Randers har signaleret vilje til løsning. Anvendelse af flexbus overvejes.
302	(Aarhus - Beder - Byager) - Malling - Norsminde - Odder	Ruten ændrer finansiering mellem Malling-Norsminde og Odder, da Odder-Aarhus er betjent af både Letbane og rute 100. Det bemærkes, at rute 100 og 302 skal ses under ét mellem Malling, Beder og Aarhus, hvor rute 302 støtter rute 100 i myldretiden - denne del af rute 302 fastholdes som en del af rute 100.	5,3	2,6	26,0	Odder Kommune har foreslået ruten opretholdt som uddannelsesrute eller med uddannelsestilskud. Regionen har svaret, at det er regionens vurdering, at der ikke er uddannelsessøgende, der rejser over kommunegrænsen. Aarhus Kommune har givet udtryk for, at mulighed for indsættelse af flexbus på tyndt benyttede ture bør overvejes.

Nr.	Strækning	Forslag til ændret finansiering	Køreplan-timer, 1000*t	Regionens besparelse, mio. kr.	Selvfinansiering %	Administrationens vurdering efter kommunemøder
311	Skanderborg – Ry – Silkeborg	En dobbelttur ændrer finansiering mellem Skanderborg og Silkeborg, da strækningen Skanderborg-Ry-Silkeborg er togbetjent.	0,4	0,2	12,7	Det fremgår af pressen, at Skanderborg Kommune efter afholdelse af møde ved budgetlægning har afsat midler til opretholdelse af betjening på ruter, som regionen lægger op til at nedlægge.
502	Brædstrup - Skanderborg	Ruten ændrer finansiering, da strækningen Brædstrup-Skanderborg har karakter af lokalbetjening og kørsel mellem to mindre byer.	3,4	2,1	12,6	Det fremgår af pressen, at Skanderborg Kommune efter afholdelse af møde ved budgetlægning har afsat midler til opretholdelse af betjening på ruter, som regionen lægger op til at nedlægge.
914 X	Aarhus – Hammel – Viborg	Ruten nedlægges. Strækningen Viborg-Rødkærsbro-Aarhus er togbetjent. Rejsetiden Aarhus-Viborg med tog er på ca. 1 time og 5 minutter - med rute 114 og 914X er den på hhv. ca. 1 time og 40 minutter og 1 time og 25 minutter.	1,2	0,3	62,8	Viborg og Silkeborg kommuner har ikke givet særlig melding i forhold til regionens nedlæggelse af rute 914X. Favrskov Kommune har peget på, at den direkte forbindelse Hammel - Viborg burde opretholdes af hensyn til pendlere.
926 X	Viborg - Vejle	Rute 926X nedlægges og ressourcerne overflyttes til at forlænge rute 960X (Aalborg) – Viborg – Silkeborg - Horsens.	4,0	0	92,3	Der er på kommunemøderne ikke fremkommet bemærkninger til forslaget om, at nedlægge rute 926X med henblik på at anvende ressourcerne til forlængelse / styrkelse af rute 960X (Aalborg) – Viborg – Silkeborg – Horsens.

	Køreplan-timer, 1000*t	Regionens besparelse, mio. kr.
I alt ekskl. administration	125,3	52,2
Det SKØNNES , at udgiften til administration og rejsekort udgør ca. 60 kr. pr. køreplantime - eller ca. 7,5 mio. kr. pr. år. De 7,5 mio. kr. fordeles ud på kommunerne efter den øgede nettoudgift for overtaget kørsel - og giver en tilsvarende reduktion i regionens nettoudgift. Udgiften til administration og rejsekort udgør dermed ca. 15,2 procent af nettoudgiften til buskørsel.		8,1
Samlet besparelse inkl. administration		60,3